

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Quæst. I. Quomodo explicandum peccatum ut sic.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

est tamen apta ad aliquam notificationem. Sed nomine concupiti non veniet objectum, sed ipse actus concupiscentiæ. Sub particula autem *ly contra legem*, significatur quod debeat esse actio libera. Qui admitteret omissionem liberam, cum illa, neque sit dictum, neque factum, neque concupitum, diceret non convenire descriptionem dictam omni peccato; sed non nisi commissionis peccatis.

ALIA definitio est tradita ab eodem Aug. lib. 2. de Consens. Evang. cap. 4. *Peccatum est Legis transgressio*, & lib. de duab. Anim. contra Max. c. 11. *Peccatum, inquit, est voluntas retinendi vel consequendi quod iustitia vetat, unde liberum est abstinere*. Ubi etiam nomine iustitiæ legem intelligit. Hæc etiam definitio non est exacta: supponit enim aliquid controversum: quasi independenter ab omni lege non possit esse peccatum. Deinde non ostendit ultimam rationem peccati, quia quærere restat cur trans-

gredi legem est malum. Rursus idem Aug. lib. 1. ad Simplic. q. 2. *Peccatum sic definitur, Peccatum est inordinatio, atque perversitas, hoc est, à præstantiore conditōre aversio, ad conditū inferiora conversio*, quod iteratō docet Aug. lib. de libero Arbit. c. 16. Unde facta vulgaris illa definitio peccati, quod sit *voluntaria aversio à Creatore, & conversio ad creaturam*. Hæc etiam descriptio non satisfacit: quia non convenit omni peccato: Certè enim etiam veniale est suo modo peccatum, & non est aversio à Deo. Commodius itaque peccatum secundum ultimam suam moralitatem objectivam definitur per hoc, quod sit dissonantia moralis ad naturam intellectualem, quæ definitio, & in materia de Pœnitentiæ objecto, & in materia de moralitate objectiva actuum humanorum est defensa. Sed restat discurre quid sit peccatum secundum formalitatem suam proximam, & immediatam, quod ut fiat. Sit.

DISPUTATIO I.

De Vitio & Peccato ut sic.

Res Rationes universalissimas peccati concipere possumus. I. Rationem peccati ut sic communem ad peccatum Theologicum & Philosophicum. II. Rationem universalem peccati Theologici. III. Rationem universalem peccati Philosophici, quæ licet amplior sit præ peccato Theologico, priorem tamen locum dabit Theologico, utpotè magis proprio huic loco.

QUÆSTIO I.

Quomodo sit explicandum Peccatum ut sic?

EXPLICAT I. Antonius Perez in suis M. S. cap. 1. Quod peccatum actuale sit actus liber malus. Quod de ratione peccati sit libertas, rationem dat, quia actus peccati imputatur peccanti, tanquam actu hic & nunc debenti non peccare, dum suadet illi ratio recta oppositum, tanquam melius & debitum fieri; non est autem recta ratio quæ disuadet id, quod nullo modo vitare possumus: & sic recta ratio, inquit ille, verulæ non suadet juventutem. Ex quo colligit Aug. lib. de Gratia, & lib. Arbitr. dari in nobis liberum arbitrium: quia peccatum nobis disuadet & prohibet Scriptura. Quod autem de ratione peccati sit esse actum, sive sit possibilis pura omissio, sive non, inde probat, quia actus defectivus & perfectivus, conveniunt in genere actus, non quidem propter entitativam unitatem utriusque actus, sed propter unitatem ejusdem subiecti, & principii liberi: hæc enim unitas sufficit, ut possint

confundi in eadem cognitione, & constituere genus, non quidem univocum sed analogum, Analogia habitudinis ad unum. Quod autem de ratione peccati sit, ut sit malum, rationem dat, quia nomine mali venit formalitas odio digna, & potens adferre dolorem, jam autem omne peccatum, est objectum pœnitendi. Hæc explicatio.

NON SATISFACIT I. In quantum dicit, etiam posito quod possibilis sit pura omissio libera, peccatum ut sic, posse definiri quod sit actus malus. Ratio, quia de quo verificatur negatio actus de illo non potest verificari esse actus: esse enim & non esse contradictoria sunt: de omissionem autem verificatur negatio actus; hoc enim definitivè est omissio. Concedo quidem actum defectivum, qualis est peccaminosæ omissionis, & actum virtutis perfectivum convenire in eodem genere actus. Sed nego quod omissio sit actus defectivus: est enim simpliciter non actus. Quod autem dicitur habere omissionem unitatem subiecti & principii cum actu, id benè concedimus; consequenter dicimus, quod subiectum & principium possit descriptionem communem commissioni & omissioni intrare: Sed nego, quod cum communis non sit utriusque ratio actus, possit nihilominus intrare definitionem communem utriusque. Sic v.g. in definitione tenebrarum & lucis, potest intrare tanquam subiectum aer; vel tanquam principium, sol; cum istis tamen omnibus tenebræ & lux, non possunt convenire in ratione qualitatis, ita & in præfenti commissio & ommissio, non convenient in ratione actus.

Quod

Quod si dicas posse actum latius sumi, ut sit quid commune etiam non entibus sicut sumitur & ipsum Ens. Contra erit, quia non retinebis jam responsionem, quæ recurrit ad unitatem subiecti. Deinde: quia in definitionibus ponendum est genus proximum si fieri possit, & non ita latum.

NON SATISFACIT 2. Quia immerito explicat malum, tanquam per primum conceptum, quod sit dignum odio, cum detur prior formalitas, quærereque restat, quare hoc sit dignum odio?

NON SATISFACIT 3. Quia potest aliquis actus esse liber & malus, & non esse peccatum conscientiosum, de quo hic, & ita si dicen non appetitis chordis si consules ludat, facit actum malum liberè, non tamen peccat conscientiosè.

EXPLICATUR 2. COMMUNITER. Quod vitium morale consistat proximè in hoc, quod sit commissio aut omissio libera creaturæ rationalis disconveniens conscientiæ rectæ practicæ operanti. Hæc etiam Explicatio.

NON SATISFACIT TUM QUIA. Quantum fieri potest conceptus non sunt tradendi per divisionem, & sic malè quis definiret animal quod sit id, quod est brutum vel homo: quamvis enim in re non reperiatur ratio animalis in aliquo alio præter hominem & brutum; quia tamen hic non quæritur de speciebus huius generis, sed de definitione, non rectè illam tradet dicta numeratio. Tum quia. Aliud est per omnes definire, aliud dividere, quæ duo confundit prædicta explicatio. Nam definitionem ponit per divisionem. Tum quia, si quis agat cum conscientia erronea non deposita, non agat cum conscientia recta & tamen peccabit. Ergo peccare non rectè definitur per agere contra conscientiam rectam. Neque valet, si dicas per accidens id evenire: Nam hoc quidem per accidens evenit, ut conscientia erronea dicat; non enim ad illam spectat dicere, sed supposito quod dicat, & non obediatur illi, committeretur non per accidens, sed per se, peccatum; ad eum modum quo per accidens est, quod peccatum veniale transeat in mortale; Nihilominus: Si id accidat, non per accidens habetur peccatum mortale; definitioque mortalis etiam ad talia peccata se extendere debet. Ergo & definitio peccati ut sic debet per se extendi etiam ad peccata, quæ sunt ex erronea Conscientia non deposita, cum tamen erronea Conscientia, non sit conscientia recta, & si recurras ad explicandum Ly rectum, jam tuam debebis corrigere definitionem.

EXPLICATUR 3. Quod peccatum ut sic sit. *Defectus ratione dissonantie ad conscientie practicum dictamen.* Ponitur Ly defectus loco generis: qui tam ad actum Commissionis, quam omissionis puræ peccaminosæ extendi potest. Ponitur potius Ly *dissonans*, quam Ly, *Commissus*,

ne omissio pura si sit possibilis, etiam vi vocis extrudatur à definitione peccati. Debet autem esse defectus contra *Conscientia dictamen*, quia hic quærimus de malitiæ proxima ratione, quæ non habetur aliunde nisi ab oppositione contra Conscientiam. Debet autem hoc dictamen esse *practicum*: Nam licet nomen ipsum Conscientiæ propter condistinguitur synderesi, practicum quid notet, quia tamen non pauci sentiunt, speculationem & praxim non semper concordare, & aliqua speculative esse bona, mala practice; ideo additum est, quod peccatum debeat esse contra Conscientiæ practicum dictamen, licet sine hoc addito, possit defendi prædicta definitio.

PROBATUR Bonitas Explicationis. Quia convenit omni, soli, & semper, peccato, proceditque per prima in hoc genere. Sed hæc omnia est necesse aliquo discursu illustrare. Quod ut fiat.

PRÆMITTO I. *Inter methodos res explicandi est tradere illorum notitiam per prædictam oppositam declarationem*; & ita tenebras per lucem, morbum per sanitatem explicamus. Cujus etiam Ratio est, quia contrariorum, ut inquirunt, eadem est ratio. Et quia explicatio non tantum ponit quid sit res, sed & quid non sit, hinc si à contrario incipiat rei explicatio, innotescet jam quid non sit, posteaque procedetur ad id, quod est. Porro oppositum peccato virtus est, quæ ipsa virtus tria habet per S. Thomam hic qu. 71. art. 1. in Corpore. Primum quod importet dispositionem quandam alicujus convenienter se habentis secundum modum suæ naturæ, & ita equos virtuosos appellamus, quibus nihil deest ut obeant officium suæ naturæ ad usus humanos ordinatum. E contra vitiosas appellamus arbores, cariosas, non dispositas ad fructum ferendum, vel ferendum convenientem. Hoc verò ipsum quod est convenienter aliquid se habere secundum modum suæ naturæ, dupliciter adhuc accipi potest; vel enim nomine naturæ venit, ipsamet illa virtus, quæ etiam habet suam naturam; & secundum hoc deposcit conjunctionem prædicatorum conformiter ad objecti exigentiam inter se connexorum, & ita si ponatur actus & differentia illius propensio & objectum bonum, erit actus virtuosus: quia convenienter se habens secundum modum naturæ amoris qui debetur non nisi bono. Rursus nomine naturæ venire potest non ipsamet illa virtus, sed subiectum, cujus illa est virtus, & ita fecunditas in arbore est virtus, quæ convenit naturæ arboris, & ita etiam illa operatio vel habitus, erit virtus, quæ convenit naturæ rationali, ponens in illa dispositionem, per quam convenienter se habeat natura intellectualis secundum modum suæ naturæ.

2. In omni virtute reperitur ratio boni, quæ formalitas posterior est. Nam ex convenientia

(A) 4 tia

tia habendi se secundum modum suæ naturæ, resultat formalitas bonitatis, sicut ex ente pululat attributum bonitatis.

3. Formalitas in virtute pro habitu accepta, est, quod sit principium actus ordinati & debiti, quæ formaliter posterior adhuc est bonitate, eod quod bonitas videatur esse prædicatum absolutum; ratio principii, relativa; relativa autem posteriora sunt absolutis. Virtus autem pro actu sumpta, non est jam principium actus ordinati, sed ipsemet actus ordinatus.

Hæc omnia ad præsens sic applicantur. Primæ formalitati virtutis quæ est habere se convenienter, opponit vitium defectum habendi se convenienter; Unde etiam docet Aug. lib. 3. de Lib. Arbit. c. 14. *Quod perfectioni, inquit, naturæ deesse perspexeris, voca vitium.* Ubi vitium definitur per deesse, vel per defectum perfectionis. Secundæ formalitati virtutis hoc est bonitati opponit vitium malitiam. Tertiæ autem opponit quod sit principium actus inordinati, vel quod sit actus inordinatus.

PRÆMITTO 2. *Quid sit vitium habere defectum, seu non esse dispositum, secundum quod convenit naturæ.* Sicut primò essentialis conceptus per nos ut dictum est in 1. P. de primò essentiali conceptu De non stat in sola differentia completè, ita per omnes Philosophos neque natura rei stat in sola forma, licet forma habeat rationem potissimam. Unde etiam appellatur antonomastice, quidditas rei: Cujus rationem assignat S. Thom. hic a. 2. in corpore, *quia forma est secundum quam res speciem sortitur: Homo autem [pergit S. Th.] in specie constituitur per animam rationalem, & ideo id quod est contra ordinem rationis propriæ, est contra naturam hominis in quantum homo est: Unde virtus humana [concludit idem] quæ hominem facit bonum, & opus ipsius bonum reddit, in quantum est secundum naturam hominis, in quantum convenit rationi: Vitium autem in quantum est contra naturam hominis, in quantum est contra ordinem rationis.*

PRÆMITTO 3. *Quis sit iste Ordo rationis?* Ordo rationis duplex cogitari potest. Primus Ordo objectivus & ultimus, stans in consonantia, vel dissonantia ad naturam intellectualem. Alius Ordo est actualis, stans in intimatione consonantiæ vel dissonantiæ: & sic omne peccatum est contra ordinationem actualem ipsiusmet rationis, quæ ipsa intimatio est formalissimè Conscientia, quam Orig. apud S. Thom. vocat: *Spiritum correctorem Pedagogum animæ sociatum &c.* his præmissis.

FORMATUR jam Discursus, explicando. *Quod scilicet peccatum sit defectus importans dissonantiam ad Conscientiæ practicum dictamen.* Peccatum seu Vitium pro actu acceptum dicit oppositionem ad virtutem, & quidem ad primam formalitatem illius, quæ est, quod sit dispositio alicujus convenienter se habentis secundum

modum naturæ rationalis, consequenter peccatum, erit contra hunc modum convenienter se habendi naturæ rationalis, ut dictum est præmissis. 1. In hocque stabit illius defectibilitas. Porro natura rationalis, stat primo formalitate rationalis, hinc agere contra naturam rationalem, erit deficere ab ordine ejusdem ut dictum est præmissis. 2. Quia verò hic ordo potest esse & objectivus, ultimus, & proximus, qui fit per Conscientiam distantem, peccatum & vitium utrumque hoc habebit, consequenter erit contra Conscientiam. *Hoc ipsum aliter proponitur.*

Contrariorum eadem est ratio, & quia virtus & vitium contraria sunt, eodem modo se habebunt. Jam autem virtus habet & formalitatem convenienter se habentis secundum modum suæ naturæ, habet formalitatem bonæ, habet formalitatem principii ordinati ad actus bonos. Sic & vitium habebit formalitatem adum malorum seu inordinatorum, vel formaliter erit actus inordinatus ut dixi præmissis. 1. Tunc autem aliquid habet rationem deficientis in ordine convenienter se habendi, quando est contra naturam, quæ est in homine rationalis ut dictum præmissis. 2. Quia verò ipse ordo naturæ rationalis sumi potest, & pro ipsa natura, & pro dictamine illius ut dictum præmissis. 3. peccatum erit defectus, & contra naturam rationalem, de quo alibi dictum, & contra dictamen illius practicum; de quo hic & nunc agitur.

DICES 1. Non poni in definitione peccati ut sic, quod sit liberum, & tamen requiritur hoc ad peccatum; & quamvis poneretur, non posset salvari, quomodo peccatum originale sit vetè peccatum, cum non sit nobis liberum.

RESPONDETUR. Liberum implicite poni & revocabiter in prædicta definitione, non enim esset defectus contra dictamen &c. si non esset liber, revocatur ergo libertas ad defectus contra dictamen, sicut risibile revocatur ad rationale. Originale autem est quidem nobis sed non in nobis, sed in capite liberum. De quo alias.

DICES 2. Peccatum omne debet esse malum, quomodo autem est malum, si sint multa quæ voluptatem adferunt, immò peccato potest conjungi infusio gratiæ sanctificantis, ut si minister illicitè, validè tamen conferat Sacramentum. Deinde (ut etiam imaginatur Perez) accidere posse videtur, ut sicuti Deus instituit Sacramentum collativum gratiæ, ita institueret collativum unionis hypostaticæ, quo casu plus lucri foret in administratione talis Sacramenti illicita, quam damni in administratione peccaminosa; alioqui merita Christi & dignitas non præponderarent peccato: qui ergo tunc peccatum esset malum.

RESPONDETUR. Nullam voluptatem hic & nunc consonam naturæ intellectuali reperiri in actione peccaminosa, quæ sufficienter fundat mali-

malitiam peccati. Deinde aliud est quærere an ex suppositione peccati, possit procedere bonum superans excessu malitiam peccati præsuppositi, & aliud est quærere an peccatum in se sit malum & damnificativum. Prima propositio est vera, posterior autem falsa. Falsum enim est, peccatum in se spectatum non esse damnificativum.

DICES 3. Datur conscientia errans, quæ potest ex objecto bonum repræsentare in malum, eritque tunc actio peccaminosa. Ergo peccatum non est malum, nisi ex opinione.

RESP. Veram esse hanc propositionem, peccatum non esse malum, nisi prout repræsentatur sub ratione mali. Ratio, quia cum peccatum sit actus voluntatis, taliter fertur in objectum, qualiter illi repræsentatur. Hinc si repræsentatur bonum cæteroqui sub ratione mali in malum feretur: inde tamen non sequitur non esse peccatum nisi ex opinione malum: nam quod non sit licitum velle bonum, si repræsentatur sub ratione mali, non est opinio sed veritas. Talis enim convincitur esse affectus malo, adeoque peccans: immò ex hoc deducitur, quod peccatum sit contra conscientiam, quia trahitur ad rationem mali actus versans circa bonum, si dictamen oppositum intimet.

QUESTIO II.

De peccato Theologico ut sic.

Definitivè peccatum Theologicum est defectus ratione disconvenientiæ ad conscientiam prædictam Deum respiciens. Sub hoc titulo de peccato Theologico, maxime attendetur ad speciem ejus præcipuam, nempe mortale, de quo ipso in præsentī disputabimus, an sit infinitum simpliciter in ratione offensæ, præsensque tractatio erit, minor argumenti in materia de Incarnatione tractabilis, nempe hujus: Pro offensâ infinita non potest satisfacere satisfaciens finitus. Et hæc major spectat & ad Ethicam, & ad Materiam de Incarnatione. Sed peccatum mortale est infinita offensâ; hæc minor spectat ad præsentem annum. Quod etiam nobiscum facit Oviedo tract. 4. de bonitate & malitia actuum contra 4. pun. fateturque Ariaga spectare id ad materiam de peccatis. Vide eundem disput. 3. de Incarnat. in Prologo. sit.

DIFFICULTAS I.

An peccatum Theologicum in ratione offensæ sit infinitum simpliciter?

Peccatum in ratione offensæ simpliciter infinitum tenent, Hurt. disp. 10. parag. 35. Kohn. de Sacramentis disp. 7. num. 21. & disp. 10. dub. 2. Lessius de perfectionibus Divinis lib. 10.

cap. 26. & 27. Rozmer pag. 622. favent & alii. Esse autem non nisi secundum quid infinitum docet Suarez. Lugo disp. 5. de Incarn. Assert. 3. Amicus Tomo 3. disp. 23. sect. 4. Et de Incarn. disp. 5. sec. 1. Aldrete de Incarn. disp. 4. sec. 2. Ovied. cit. Ariaga disp. 3. de Incarn. Martinus Perez de Incarnatione disp. 5. sec. 3.

DICENDUM est 1. *Sin nomine infiniti simpliciter accipias id, quod quoad omnia que in suo conceptu includit est infinitum, in isto sensu peccatum mortale in ratione offensæ non est infinitum simpliciter.*

PROBATUR 1. Quia peccatum importat etiam entitatem actus saltem in Commissionis peccato, hæc ipsa entitas non est infinita simpliciter. Ergo peccatum non secundum omnia quæ dicit in suo conceptu est infinitum simpliciter. Minor probatur. A potentia finita non potest produci effectus, in entitate infinitus, & si entitas actus boni est finita, non apparet quomodo entitas actus mali debeat infinitari.

PROBATUR 2. Quia peccatum secundum omnia quæ dicit, importat etiam advertentiam & voluntarium, sed hæc omnia sunt finita; quod probatur, quia experimur excellentiæ Divinæ nos habere valde limitatam cognitionem: eandem excellentiam magis apprehendunt docti quàm rudes, & inter doctos unus magis præ alio. Deinde illa advertentia, & esset infinita, ut supponitur, & non esset, quia posset in illa magis, & magis procedi. Quod ipsum probatur, quotiescunque intelligibilitas objecti superat intellectivitatem potentiæ cujuslibet creatæ, toties in intelligibilitate illius objecti, potest magis & magis procedi à potentia creatâ, nondum enim terminos intelligibilitatis attingit: sed intelligibilitas excellentiæ Divinæ superat intellectivitatem potentiæ creatæ, esse enim intelligibile, sequitur ipsum modum essendi, sicut & verum objectivum. Cum ergo modus Divinus essendi superet modum essendi creatum, etiam intelligibilitas Divina superabit modum intellectivitatis creatæ, adeoque nunquam intellectivitas creatâ ponet actum infinitum, seu æqualem intelligibilitati Divinæ, nisi fortè sit vel comprehensiva, quæ creaturæ implicat, vel æqualis illi quam haberet creatura, si omnia possibilia Divinitus attingeret, sed cum tali notitia non posset peccare, sicut nec cum notitia, quæ est Visio Beata, non enim minùs perfectum, & amabilem præsentat Visio Deum, quam præsentaret infinita illius notitia. Si ergo Visio non potest esse antecedens peccatum, nec cum illa peccari potest, nec etiam peccari posset cum advertentia infinita.

PROBATUR 3. Auctoritate S. Thomæ, qui 3. Parte Q. 1. a. 2. ad 2. dicit: *Peccatum contra Deum commissum quandam infinitatem habere, ex infinitate Divinæ Majestatis. Ubi ly quandam explicari non potest, nisi dicatur non secundum*